అధ్యాయము 23

నిబంధన గ్రంథము

(భాగము 4)

న్యాయమునకు, మతపరమైన పవిత్ర దినములకు, బలులకు సంబంధించిన నియమములతో నిబంధన గ్రంథము (20:22-23:33) ముగుస్తుంది. వాగ్దాన భూమిలో ప్రవేశించుట అనుదాని గూర్చి కూడా ఈ అధ్యాయము అనేక ఉపదేశములను మరియు వాగ్దానములను ఇచ్చును.

దేవునికి ఏమి చెల్లించాలి (22:28-31) అను దాని దగ్గర నుండి మానవునికి ఏమి చెల్లించాలి - అవి, న్యాయము అనుదాని వరకు దృష్టి మారుతుంది. ఒకరితో ఒకరు మంచిగా వ్యవహరించుట అనునది మనుష్యుని బాధ్యత (23:1-9).

తరువాత, మూడు గొప్ప జాతీయ పండుగలను ఆచరించుటకు (23:14-17), మరియు ఆయనకు అంగీకార బలులు అర్పించుటకు (23:18, 19) సబ్బాతు సంవత్సరమును మరియు సబ్బాతు దినమును ఆచరింపవలెనని దేవుడు ప్రజలకు ఉపదేశించెను (23:10-13). ఈ నియమములు అమలుకు ఎటువంటి సహాయమును మరియు అవిధేయతకు ఏ విధమైన జరిమానా విధించలేదు. వాగ్దాన భూమిలో ప్రవశించుట అను దానికి సంబంధించిన ఉపసంహారణతో ఈ అధ్యాయము ముగించబడింది (20:20-33).

న్యాయము కోరునవి (23:1-9)

న్యాయస్థానములోని న్యాయము (23:1-3)

1 లేనివార్తను పుట్టింపకూడదు; అన్యాయపు సాక్ష్యమును పలుకుటకై దుష్టునితో నీవు కలియకూడదు; 2 దుష్కార్యము జరిగించుటకై సమూహమును వెంబడించవద్దు, న్యాయమును త్రిప్పివేయుటకు సమూహముతో చేరి వ్యాజ్యెములో సాక్ష్యము పలుకకూడదు; 3 వ్యాజ్యెమాడువాడు బీదవాడైనను వానియెడల పక్షపాతముగా నుండకూడదు.

వచనములు 1-3. ఈ వచనాలలోని నియమాలు న్యాయస్థాన ఏర్పాటుకు సంబంధించినవి. ప్రాచీన ఇశ్రాయేలులో, ఒక మనుష్యుడు నాలుగు విధములలో ఒక

విధముగా విచారణలో పాల్గొనవచ్చు. అతడు (1) ప్రతివాది, (2) న్యాయవాది, (3) సాక్షి లేదా (4) న్యాయమూర్తి అయ్యుండొచ్చు. ఏ సమయములోనైనా విచారణలు జరుపబడేవి మరియు సాధారణముగా అక్కడ కూర్చున్న పెద్దలచే పట్టణపు ద్వారమునొద్ద తీర్పు తీర్చబడేది (ద్వితీ. 21:19; 22:15; 25:7; యెహో. 20:4). సాక్షుల నుండి నిజమైన సాక్ష్యాన్ని మరియు న్యాయమూర్తుల నుండి నిష్పక్షపాత నిర్ణయాలను కోరుతూ ఈ నియమాలు విచారణల మంచితనమును నొక్కిచెప్పుచున్నాయి.

ఒక సాక్షి లేదా న్యాయమూర్తి "తప్పుడు నివేదికను వహించే" లేదా అన్యాయమైన తీర్పును - తొమ్మిదవ ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించుటను (20:16) కలిగించే అవకాశాన్ని ఈ నియమాలు గుర్తించాయి. ఒక **అబద్ధ సాక్ష్యము చెప్పుట** అను శోధన మూడు ఉద్దేశములలో ఒకదాని నుండి వస్తుంది. (1) ఒకడు తనకున్న అసూయ వలన లేదా తన స్వంత ప్రయోజనము కొరకు అబద్ధ సాక్ష్యమును పలుకును. (2) ఒక అబద్ధపు సాక్షి అనువాడు ప్రజాభిప్రాయముచే ప్రభావితము కావచ్చు. (3) **పేదవారి** పట్ల ఉన్న సానుభూతి నుండి ఒకడు అబద్ధపు తీర్పును ఇచ్చుటకు శోధింపబడవచ్చు. దరిద్రులను గూర్చి ఆలోచిస్తూ, విచారణలో పేద వానికి నష్టము కలిగించు సాక్ష్యమును తగ్గించి లేదా వాస్తవములను పట్టించుకొనకుండా అతడు ఏదేమైనా తన ఇష్టానుసారముగా పాలించును.

మోషే నియమము ప్రకారము, ఈ శోధనలన్నిటిని ప్రతిఘటింపవలెను. వ్యక్తిగత ప్రయోజనము లేకుండా, అధిక సంఖ్య యొక్క నమ్మకము కాకుండా, లేదా ప్రయత్నించిన వ్యక్తితో సంబంధము లేకుండా సాక్షియైనవాడు సత్యమే చెప్పవలెను (లేవీయ. 19:15, 16 చూడండి). ఖర్చు ఏమైనప్పటికీ, విచారణలో పాల్గొన్న ప్రతీ ఒక్కరు న్యాయము జరిగేలా చూచుటలో బాధ్యత వహించాలి. ఈ విధముగా, పక్షపాతి కాని, దేవుని వారు అనుకరింపగలరు (ద్వితీ. 10:17, 18; అపొ. 10:34, 35).

శత్రువు పట్ల న్యాయము జరిగించుట (23:4, 5)

4 నీ శత్రువుని యెద్దయినను గాడిదయైనను తప్పిపోవుచుండగా అది నీకు కనబడిన యెడల అగత్యముగా దాని తోలుకొనివచ్చి వాని కప్పగింపవలెను. 5 నీవు నీ పగవాని గాడిద బరువుక్రింద పడియుండుట చూచి, దానినుండి తప్పింపకయుందునని నీవు అనుకొనినను అగత్యముగా వానితో కలిసి దాని విడిపింపవలెను.

వచనములు 4, 5. అనేక వర్గాల ప్రజలు ప్రత్యేకమైన న్యాయ అవసరములో ఉన్నారు. మొదటిగా, శత్రువులను స్నేహితులుగా వ్యవహరించుటలో ఇశ్రాయేలీయులు వారితో మంచిగా ఉండవలెను. ఒక స్నేహితుని **యెద్దునైనను** లేదా **గాడిదనైనను** తిరిగి ఇవ్వనివాడు అవి తప్పిపోవుట వాడు చూచినట్లైతే? ఒక స్నేహితుని **గాడిదను** విడిపించనివాడు అది **బరువుక్రింద నిస్సహాయముగా పడియుండుట** అతడు చూచినట్లైతే? శత్రువులకు అదేవిధముగా మిత్రులకు మరియు జంతువులకు అదేవిధముగా యజమానికి - ఇది చేయుటకు సరైన పని. "ఈ

సందర్భములో శత్రువు అంటే 'చట్టపరమైన విరోధి'" అని R. Alan Cole వ్రాసెను. "ఇతర పొరుగువారివలె మనము అతనితో వ్యవహరించాలి, మరియు తన నిస్సహాయ పశువుల [పైన] 'మనము వాటిని తీసికొనకూడదు' అని న్యాయము డిమాండ్ చేస్తుంది."[1] అలాంటి చర్య కరుణకు సంబంధించినది కాదు, కానీ న్యాయమునకు సంబంధించినది (ద్వితీ. 22:1-4; సామె. 25:21, 22 చూడండి).

జంతువుల పట్ల దయ కలిగియుండుట అనునది అవసరత యొక్క ప్రధాన దృష్టి కాదు, మానవత్వముతో జంతువులను వ్యవహరించవలెను అను అవసరతను గూర్చి కూడా ఈ వాక్యభాగము సూచిస్తుంది. సబ్బాతు అనునది జంతువులకు అదేవిధంగా మనుష్యులకు విశ్రాంతి దినము అను వాస్తవము ద్వారా కూడా ఈ సూత్రము కనుపరచబడుతుంది (20:10).

దరిద్రులకు న్యాయము (23:6-9)

6దరుద్రుని వ్యాజ్యెములో న్యాయము విడిచి తీర్పు తీర్చకూడదు 7అబద్ధమునకు దూరముగా నుండుము; నిరపరాధినైనను నీతిమంతునినైనను చంపకూడదు; నేను దుష్టుని నిర్దోషినిగా ఎంచను. 8లంచము తీసికొనకూడదు; లంచము దృష్టిగలవానికి గ్రుడ్డితనము కలుగజేసి, నీతిమంతుల మాటలకు అపార్థము చేయించును. 9పరదేశిని బాధింపకూడదు; పరదేశి మనస్సు ఎట్లుండునో మీరెరుగుదురు; మీరు ఐగుప్తుదేశములో పరదేశులై యుంటిరిగదా.

న్యాయము యొక్క అనువర్తనమును కొనసాగిస్తూ, ఈ వచనాలు పేదలను, నిర్దోషులను, మరియు పరదేశులను గూర్చి పేర్కొంటున్నది. ఈ నియమముల యొక్క గుంపు మధ్యలో లంచమును నిషేదించడం కనుగొనగలము.

వచనము 6. దరిద్ర సోదరుడు ప్రత్యేకముగా న్యాయస్థాన కేసుల్లో మంచిగా వ్యవహరించబడాలి. ఇప్పటి వలె, అప్పుడు, పేద ప్రజలకంటే ఎక్కువ డబ్బు కలిగినవారు వారు చేసిన నేరము నుండి తప్పించుకొనేవారు. ధనికులు దాదాపు ఎల్లప్పుడూ పేదలను ప్రయోజనముగా తీసుకునేవారు. ఏదేమైనా, ఈ నియమము యొక్క సందేశము ఏమనగా, "మీరు దానికి దూరముగా ఉన్నందున మీరు తప్పుగా న్యాయము తీర్చకూడదు!" ఈ శాసనము పేదలకు రావలసిన **న్యాయము తప్పుదారి పట్టుటను** నిషేదిస్తుంది.

వచనము 7. నిరపరాధినైనను లేదా నీతిమంతునినైనను చంపుటకు ఇశ్రాయేలీయులు నిషేదించబడినారు. నిషేదించబడవలసిన ప్రత్యేక సంఘటన ఏమిటంటే నిరపరాధి లేదా నీతిమంతునిపై తప్పుగా నేరమును ప్రకటించుట, దాని ఫలితముగా అతని జీవితము తీసివేయబడెను; అలా చేయుట అనునది తనను చంపుటతో సమానము అని సందర్భము సూచిస్తుంది.[2] నిరపరాధి పక్షమున తాను కలుగజేసుకొనును అని మరియు నిరపరాధియైన వ్యక్తికి మరణము కలిగించిన **అపరాధ** వ్యక్తిని **విడిచిపెట్టనని** దేవుడు చెప్పెను.

వచనము 8. తరువాత, **లంచము తీసు**[కొనుట] అనునది నిషేదించబడింది

ఎందుకనగా న్యాయము జరుగకుండా ఉండుటకు లంచము అడ్డుగా వచ్చును; అనుమానాస్పదముగా, లంచము అర్పించుటకు అదే సూత్రము ఉపయోగించబడింది. ఈ కాలములోనైనను ఈ నియమము ఏ అధికారికైనను సంబంధించింది అయినప్పటికీ, ఒకవేళ ప్రత్యేకముగా ఇశ్రాయేలీయులు అనుభవించిన న్యాయ\సంబంధమైన పరిస్థితులకు వర్తించవచ్చు. ప్రజల పెద్దలలో నుండి ఎంపిక చేయబడిన న్యాయాధిపతులు ఎవరైతే వారికీ పెద్ద బహుమనములు ఇవ్వగలుగుతారో వారి పక్షమున పాలించుటకు శోదించబడియుండవచ్చు (ద్వితీ. 16:18-20; 1 సమూ. 8:3; 12:3 చూడండి).

వచనము 9. అదనముగా, ఒక **పరదేశిని** స్వప్రయోజనము కొరకు వాడుకొనుటను గూర్చిన నియమము ఉంది. మరలా, ఈ నియమము చాలా వరకు న్యాయవ్యవస్థలోని హింసను గూర్చి వ్యవహరిస్తుంది. ఇశ్రాయేలీయుల న్యాయస్థానానికి ముందు వచ్చునప్పుడు విదేశీయులు (నివాసముండు పరదేశులు) ప్రత్యేకమైన ప్రతికూలముగా ఉండేవారు. కాబట్టి, ఇశ్రాయేలీయులు తమ తీర్పులు మంచిగా ఉండులాగున చాలా జాగ్రత్తగా ఉండవలెను. ఇశ్రాయేలీయులు విదేశీయుల కొరకు, పరదేశీయులు కొరకు ఎందుకు జాగ్రత్త వహించాలి? ఎందుకనగా **ఐగుప్తులో** వారు **పరదేశీయులుగా** ఉన్నారు; వారి మధ్యలో నివసించుచున్న విదేశీయుల పట్ల అనుకూలముగా ఉండుటకు వారి బానిసత్వము కారణమైనది (22:21).

సబ్బాతును ఆచరించుట (23:10-13)

10ఆరు సంవత్సరములు నీ భూమిని విత్తి దాని పంట కూర్చుకొనవలెను. 11ఏడవ సంవత్సరమున దానిని బీడు విడువవలెను. అప్పుడు నీ ప్రజలలోని బీదలు తినిన తరువాత మిగిలినది అడవి మృగములు తినవచ్చును. నీ ద్రాక్షతోట విషయములోను నీ ఒలీవతోట విషయములోను అలాగుననే చేయవలెను. 12ఆరు దినములు నీ పనులు చేసి, నీ యెద్దును నీ గాడిదయు నీ దాసి కుమారుడును పరదేశియు విశ్రమించునట్లు ఏడవ దినమున ఊరక యుండవలెను. 13నేను మీతో చెప్పినవాటినన్నిటిని జాగ్రత్తగా గైకొనవలెను; వేరొక దేవుని పేరు ఉచ్చరింపకూడదు; అది నీ నోటనుండి రానియ్య తగదు.

నిబంధన నియమావళి చివరి దగ్గరలో, మనుష్యునికి దేవునికి మధ్య ఉన్న సంబంధము వైపు ప్రాముఖ్యత మళ్లుతుంది. తరువాత చాలా నియమాలు నాల్గవ ఆజ్ఞను విస్తరించి మరియు వివరిస్తాయి: “విశ్రాంతి దినమును పరిశుద్ధముగా ఆచరించుటకు జ్ఞాపకముంచుకొనుము” (20:8).

వచనములు 10, 11. ఏడవ వంవత్సరమునకు, అనగా సబ్బాతు సంవత్సరమునకు అన్వయించుటకు ఈ వచనములు సబ్బాతు ఆజ్ఞను విస్తరింపజేశాయి. ఆరు సంవత్సరములు ఇశ్రాయేలీయులు వారి **భూమిలో** పనిచేయవలెను, కానీ ఏడవ సంవత్సరములో భూమిని **విశ్రాంతిలో మరియు బీడుగా వదిలివేయాలి.** ఆ సంవత్సరములో తన స్వంతగా ఏది పెరిగినా దానిని వదిలివేయాలి,

మొదట, ఈ భూమి యొక్క బీదలకొరకు మరియు రెండవదిగా, మృగముల కొరకు. ఆ సంవత్సరములో ఇశ్రాయేలీయులు ఎలా జీవిస్తారు? ఏడవ సంవత్సరములో వారు జీవించుటకు ఆరవ సంవత్సరములో సమృద్ధిగా పంటలను ఆశించేవారు (లేవీయ. 25:20-22). ఇశ్రాయేలీయులు (1) భూమి మీద, బీదల మీద, మరియు మృగముల మీద జాలి, అదే విధముగా (2) ఏడవ సంవత్సరములో పంటలు పండించకుండా ఉండుటకు ఆరవ సంవత్సరములో దేవుడు సమృద్ధిగా ఇచ్చునన్న విశ్వాసమును కలిగియుండాలని ఈ నియమము కోరింది.

వచనము 12. ఈ వచనము సబ్బాతు ఆజ్ఞనే మరలా చెబుతుంది (20:9, 10), వ్యవసాయ పశువులను, దాసులను, మరియు పరదేశులు **తమంతట తాము విశ్రమించుటకు** అనుమతి ఇవ్వవలెను అనునది ఆ దిన ఉద్దేశమని అదనముగా చెబుతుంది (ద్వితీ. 5:14 చూడండి). సబ్బాతును ఆచరించుట అనునది మానవతావాద ఆచారముగా ఉద్దేశించబడింది.

వచనము 13. సబ్బాతు విభాగము **ఇతర దేవతల పేర్లను పేర్కొన**[కుండా] ఒక హెచ్చరికతో ముగుస్తుంది. ఇశ్రాయేలీయులు ఇతర దేవతల ఉనికిని గుర్తించాలని యెహోవా కోరుకోలేదు (20:3). ఇంకా, అయన ప్రజలు వారి పేర్లలో ప్రమాణాలు తీసుకోవాలని లేదా ప్రార్థనలో వారిని పిలువాలని ఆయన కోరుకోలేదు (యెహో. 23:7).

మూడు వార్షిక పండుగలు (23:14-17)

14సంవత్సరమునకు మూడుమారులు నాకు పండుగ ఆచరింపవలెను. 15పులియని రొట్టెల పండుగ నాచరింపవలెను. నేను నీ కాజ్ఞాపించినట్లు ఆబీబు నెలలో నీవు ఐగుప్తులో నుండి బయలుదేరి వచ్చితివి గనుక ఆ నెలలో నియామక కాలమందు ఏడు దినమ్ములు పులియని రొట్టెలను తినవలెను. నా సన్నిధిని ఎవడును వట్టిచేతులతో కనబడకూడదు. 16నీవు పొలములో విత్తిన నీ వ్యవసాయముల తొలిపంట యొక్క కోతపండుగను, పొలములో నుండి నీ వ్యవసాయ ఫలములను నీవు కూర్చుకొనిన తరువాత సంవత్సరాంతమందు ఫలసంగ్రహపు పండుగను ఆచరింపవలెను. 17సంవత్సరమునకు మూడుమారులు పురుషులందరు ప్రభువైన యెహోవా సన్నిధిని కనబడవలెను.

నిబంధన గ్రంథము సబ్బాతును ఆచరించుట నుండి ఇశ్రాయేలు యొక్క మూడు వార్షిక పండుగలు: పులియని రొట్టెల పండుగ, కోతపండుగ, మరియు ఫలసంగ్రహపు పండుగ ఆచరించుట వరకు ఒక సహజ పురోగతిని అనుసరిస్తుంది. ఈ మూడు పండుగలు వ్యవసాయ సంవత్సరముతో పాటు ఇశ్రాయేలులోని గొప్ప చారిత్రిక సంఘటనలతో సంబంధమును కలిగియున్నాయి (34:18-26; లేవీయ. 23; ద్వితీ. 16:1-17 చూడండి).

వచనము 14. ఇశ్రాయేలీయులు **సంవత్సరములో మూడుమారులు** పండుగను ఆచరింపవలెను అని నొక్కిచెప్పుట ద్వారా ఈ భాగము మొదలవుతుంది మరియు

ముగుస్తుంది (23:14, 17). 14వ వచనములోని **నాకు మీరు పండుగ ఆచరింపవలెను** అను సాధారణ ఆజ్ఞ 17వ వచనములో స్పష్టమైనది: "పురుషులందరు ప్రభువైన యెహోవా సన్నిధిని కనబడవలెను."

వచనము 15. పులియని రొట్టెల పండుగ అనునది **ఐగుప్తు** నుండి ఇశ్రాయేలీయుల విడుదలకు జ్ఞాపకార్థముగా ఉన్నది (12:17-20). వారు విడిచిపెట్టుటకు ముందు తమ రొట్టెలు పెరుగుటకు అనుమతించే సమయము వారికి లేనటువంటి అత్యవసర పరిస్థితిలో వారు ఐగుప్తును విడిచిరి అను వాస్తవమును **పులియని రొట్టెలు తిను**[ట] అనునది గుర్తుచేస్తుంది. ఈ పండుగ పస్కా తరువాత వస్తుంది మరియు "మొదటి మాసమైన, ఆబీబులో (మార్చి మధ్య నుండి ఏప్రిల్ మధ్య వరకు) పదిహేను నుండి మొదలుకొని ఇరవై ఒక్క దినములు "యవ్వల పంట మొదలైన" నాటినుండి దీనిని ఆచరింపవలెను.[3] దేవుని సన్నిధిలో ప్రజలెవ్వరూ **వట్టిచేతులతో కనబడ**కూడదు; "యాజకునికి [వారి] పంట యొక్క ప్రథమ ఫలములను వారు తేవలెను" (లేవీయ. 23:10).

వచనము 16. కోతపండుగ అనునది "వారాల పండుగ" అని కూడా పిలవబడుతుంది (34:22). ఇది "పులియని రొట్టెల పండుగ తరువాత వచ్చే ఏడు వారాలు జరుగుతుంది" గోధుమ పంట సమయములో "మూడవ మాసమైన, సీవాను (మే మధ్య నుండి జూన్ మధ్య వరకు) యొక్క ఆరవ దినమున జరుగుతుంది. ఈ వేడుక సీనాయి పర్వతము మీద ఆజ్ఞ ఇచ్చుటను గుర్తుచేస్తుంది."[4] ఈ పండుగలో, వారి గోధుమ పంట యొక్క **మొదటి ఫలములను** దేవునికి అర్పింపవలెనని ఇశ్రాయేలీయులు ఆజ్ఞాపించబడ్డారు (34:22; లేవీయ. 23:16, 17). క్రొత్తనిబంధనలో, "కోత పండుగ" "పెంతెకొస్తు పండుగగా" పిలువబడింది (అపొ. 2:1; 20:16; 1 కొరింథీ. 16:8) ఎందుకనగా పస్కా తరువాత యాభై దినములు ఇది జరుగును. "పెంతెకొస్తు" అనునది గ్రీకు పదము πεντήκοντα (*pentēkonta*) నుండి వచ్చినది, దాని అర్థము "యాభై" (లేవీయ. 23:16 చూడండి).

ఫలసంగ్రహపు పండుగ "పదిహేను నుండి ఏడవ మాసమైన, టిశ్రీ యొక్క (సెప్టెంబరు మధ్య నుండి అక్టోబర్ మధ్య వరకు) ఇరవై రెండు దినములు, ద్రాక్షా మరియు పండ్ల ఉత్పత్తి పంట పండుతున్నప్పుడు ఇది జరుపుకొనవలెను."[5] పండుగ యొక్క వ్యవసాయ ప్రాముఖ్యతకు అదనముగా, "నిర్గమము మరియు నియమములు ఇచ్చిన తరువాత అరణ్య సంచారాలను ఇది జ్ఞాపకము చేస్తుంది."[6]

ఈ వేడుక "పర్ణశాలల పండుగ" లేదా "గుడారాల" అని కూడా తెలియపరచబడుతుంది (లేవీయ. 23:34; ద్వితీ. 16:13; 31:10; NIVని చూడండి). ఐగుప్తులో నుండి వారిని బయటకు రప్పించినప్పుడు దేవుని ప్రజలు "పర్ణశాలలలో" నివసించిరి అను వాస్తవము నుండి ఈ పేరు వచ్చినది. ఈ పండుగ సమయములో, అరణ్యములో వారి సంచారమును జ్ఞాపకము చేసుకొనుటకు "పర్ణశాలలో నివసించమని" ఇశ్రాయేలీయులు ఆజ్ఞాపించబడినారు (లేవీయ. 23:40-43). పతనములో పౌర క్యాలండరు ప్రారంభమైనప్పటి నుండి, ఈ పండుగ **సంవత్సరము యొక్క చివరిలో** జరుగుతుంది, వ్యవసాయ సంవత్సరము పూర్తైనట్లుగా ఇది

గుర్తించబడింది.

వచనము 17. ఈ మూడు సందర్భాలలో, **పురుషులందరు** సమకూడి **ప్రభువైన యెహోవా సన్నిధిని** కనబడవలెను. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, ఇశ్రాయేలు యొక్క పురుషులందరు **ఏడాదికి మూడుమారులు** ఒక గంభీరమైన జాతీయ సమావేశానికి లేదా స్నాతకోత్సవమునకు హాజరుకావలెను. ఈ పండుగలలో మార్గదర్శక సూత్రాలు వారి బాధ్యతలలో ఇశ్రాయేలీయులకు ఉపదేశము ఇవ్వడము మాత్రమే కాక, వారి నిరీక్షణను బలపరిచాయి, ఎందుకనగా ఇశ్రాయేలు యొక్క ప్రయాణము విజయవంతముగా పూర్తియగుటను అవి సూచించాయి. ఇశ్రాయేలు వారి స్వంత దేశములో పంటలను జరుపుకొనుటకు ఎదురుచూడవచ్చు.

బలులను గూర్చిన నియమాలు (23:18, 19)

[18]నా బలుల రక్తమును పులిసిన ద్రవ్యముతో అర్పింపకూడదు. నా పండుగలో నర్పించిన క్రొవ్వు ఉదయము వరకు నిలువ యుండకూడదు. [19]నీ భూమి ప్రథమఫలములలో మొదటివాటిని దేవుడైన యెహోవా మందిరమునకు తేవలెను. మేకపిల్లను తన తల్లిపాలతో ఉడకబెట్టకూడదు.

ఈ క్లుప్త విభాగము దేవుని పట్ల ఇశ్రాయేలుకున్న బాధ్యతలను వ్యక్తపరుస్తుంది. బలుల విషయములో ఏమి చేయాలో ఏమి చేయకూడదో చట్టాలు తెలియజేస్తాయి. ముందు భాగములో (23:14-17) వివరించిన మూడు పండుగలతో ఏవి సంబంధమును కలిగియుంటాయి. 34:25, 26లో చిన్న వ్యత్యాసముతో, నియమములు మరలా చెప్పబడినాయి.

వచనము 18. ఈ వచనములో ఉన్న రెండు నియమములు ప్రతికూల ఆజ్ఞలను కలిగియున్నాయి. మొదట వ్యతిరేకార్థకమైనది ఏమనగా: **నా బలుల రక్తమును పులిసిన ద్రవ్యముతో అర్పింపకూడదు.** ముందుగా వివరించిన పండుగలలో ఒకటి పులియని రొట్టెల పండుగ (23:15). ఈ సమయములో, వారి మధ్యలో ఉన్న ఏ పులిసిన దానినుండైనను ఇశ్రాయేలీయులు తొలగవలెను (12:15, 19, 20, 34, 39; 13:3, 7). ఇంకా, వారి జంతువుల బలులతో పాటు పులియని రొట్టెల అప్పాలను కూడా అర్పించమని దేవుడు తన ప్రజలకు ఆజ్ఞాపించెను (29:1, 2, 22, 23; లేవీయ. 2:4, 5; 6:14-16; 7:12; 8:2, 26). "'మీరు యెహోవాకు చేయు నైవేద్యమేదియు పులిసి పొంగినదానితో చేయకూడదు. ఏలయనగా పులిసినదైనను తేనెయైనను యెహోవాకు హోమముగా దహింపవలదు'" అని చెప్పుచు, అతడు మోషేను ఉపదేశించెను (లేవీయ. 2:11). ఆరాధికులు పులిసిన రొట్టెలను దేవునికి అర్పణగ తెచ్చినట్లు కొన్ని సూచనలు పేర్కొనబడినాయి. ఏదేమైనా, ఈ అప్పములు బలిపీఠం మీద కాల్చకూడదు; బదులుగా, వాటిని యాజకులు భుజింపవలెను (లేవీయ. 7:13, 14; 23:17, 20). బలిపీఠం మీద జంతు బలులతో పులిసిన రొట్టెలను అర్పింపరు ఎందుకనగా పులిసినది అవినీతి శక్తిగా చూపబడినది (12:15 పై వ్యాఖ్యలు చూడుడి).

రెండవ వ్యతిరేకార్థకమైనది ఏమనగా: **నా పండుగలో నర్పించిన క్రొవ్వు ఉదయము**

వరకు నిలువ యుండకూడదు. John I. Durham వివరించినట్టుగా, "క్రొవ్వు అనునది యెహోవాకు మాత్రమే చెందుతుంది మరియు ఆయనకు వెంటనే అర్పింపవలెను,"[7] ఈ నిషేదమునకు అర్థమైయుండవచ్చు. అన్నింటి తరువాత, జంతువుల "క్రొవ్వు" (חֵלֶב, *cheleb*) అగ్నిలో దేవునికి బలిపీఠం మీద అర్పింపవలెను అనునది బలులను గూర్చిన నియమాలలో అవసరమైయున్నది (29:13, 22-25; లేవీయ. 3:3, 4, 9, 10). "క్రొవ్వంతా యెహోవాదే" మరియు "మీరు క్రొవ్వైనను రక్తమునైనను తినకూడదు" అని ప్రజలు ఉపదేశింపబడినారు (లేవీయ. 3:16, 17).

మరియొక వివరణ ఏమనగా "నా పండుగలో నర్పించిన క్రొవ్వు" అనునది పస్కా పశువును, ఆ పండుగలో "ఉత్తమ" లేదా "ఎంపిక" చేయబడిన దానిని, సూచిస్తుంది.[8] "పస్కా పండుగలోని బలిసంబంధమైన మాంసమును ఉదయకాలము వరకు ఉంచకూడదు" (34:25) అను సమాంతరమైన వాక్యభాగముతో ఈ వ్యాఖ్యానము మద్దతుచేయబడింది. అంతేకాక, "రాత్రికి పైగా ఉదయము వరకు ఉంచుట" అను వాక్యము పస్కా పవిత్ర సూచనలకు గుర్తుగా ఉంటుంది (12:10). పస్కా పశువును చూచినట్లైతే, 18వ వచనము అంతా ఒకవేళ పస్కాను మరియు పులియని రొట్టెల పండుగను తెలియజేయవచ్చును (ద్వితీ. 16:3, 4 చూడండి).

వచనము 19. ఈ వచనము సానుకూల అవసరముతో మొదలవుతుంది: **[వారి] భూమి ప్రథమఫలములలో మొదటివాటిని దేవుడైన యెహోవా మందిరమునకు** తేవలెను అని ఇశ్రాయేలీయులు చెప్పబడినారు. ఒక ఇశ్రాయేలీయుడు తనకు తాను ఉంచుకొనక ముందు మరియు భవిష్యత్తు కొరకు దాచుకొనక ముందు, అతడు తన పంటలో మొదటిది మరియు ఉత్తమమైనది యెహోవాకు ఇవ్వవలెను. వివిధ పంటలతో - యవ్వలు, గోధుమలు, మరియు పండ్లు అనుసంధానించబడిన ముందు పండుగలతో ఈ ఆజ్ఞ సంబంధించియున్నది (23:14-17). లేవీ యాజకులకు మరియు వారి కుటుంబములకు సహాయపడుటకు ఈ పదార్థములను ఉపయోగిస్తారు (సంఖ్యా. 18:12, 13; ద్వితీ. 18:3-5).

19వ వచనము యొక్క రెండవ భాగము కఠినమైన అవసరమును కలిగియుంది: **మేకపిల్లను తన తల్లిపాలతో ఉడకబెట్టకూడదు** (34:26; ద్వితీ. 14:21 చూడండి). ఏమి అవసరమో స్పష్టమైనది; అది ఎందుకు అవసరమో చాలా క్లిష్టమైనది. వివిధ వివరణలు ఇవ్వబడినాయి. ఒకటి ఏమిటంటే దాని తల్లిపాలులో ఒక యువ మేకను (చిన్న) వండుట అనునది క్రూరమైనది.[9] అత్యంత సాధారణమైన మరియు ఉత్తమమైన వివరణ ఏమనగా ఈ ఆచారము అన్యమతస్థులైన కనానీయుల లక్షణము గనుక ఇశ్రాయేలీయులపై ఆంక్షలు విధించబడినాయి. Umberto Cassuto వివరణ ప్రకారము,

> కనానీయులు మట్టి యొక్క సంతానోత్పత్తికి సంబంధించిన పండుగ వేడుకలలో ప్రత్యేకముగా అటువంటి వంటలుసిద్ధము చేయునని ఉగారిటిక్ గ్రంథాలనుండి ఇప్పుడు మనకు తెలిసింది. 'దేవతలు ఆహ్లాదకరమైనవి మరియు అందమైనవి' మీద ఉన్న Ugaritic పలకలలో (14వ వరుసలో) . . . 'పాలలో ఒక పిల్లను, వెన్నలో ఒక గొర్రెపిల్లను ఉడకబెట్టవలెను' అని వ్రాయబడియున్నది. చిన్న పశువులను పాలలో ఉడకబెట్టుట అను సాంప్రదాయము ఇప్పటివరకు Bedouinల మధ్యలో

భద్రపరచబడియున్నది.[10]

ఇశ్రాయేలీయులు అటువంటి ఆచరణలో పాల్గొన్నట్లితే, వారు కనానయుల మతాన్ని అనుసరించినట్లు ఇతరులకు కనిపించవచ్చు. ఏదో ఒక విధముగా 19వ వచనములోని ముందు నియమమునకు అవసరత జతచేయబడియుండవచ్చు. అలా అయితే, మందలో ప్రథమ ఫలముగా అర్పించిన ఒక పిల్లను గూర్చి ఇది మాట్లాడవచ్చు.

తరువాతి యుదామతమును గూర్చి, Nahum M. Sarna, ఈ ప్రకారము వ్రాసెను, "తన తల్లిపాలలో ఒక పిల్లను ఉడికించుట అను విధ్వంసము అన్నీ మాంసముల మరియు పాల యొక్క మిశ్రమాన్ని (అన్నీ పాల ఉత్పత్తులు అని అర్థము) చట్టవిరుద్ధముగా ఉంచుటకు సాధారణమైనది."[11] ఫలితముగా, కొంతమంది యూదులు మాంసాహారాలను ఒక ఫ్రిజ్ లో మరియు పాల ఉత్పత్తులన్నీ మరియొక దానిలో ఉంచుతారు, వారు ఒకే భోజనములో మాంసమును మరియు పాల ఉత్పత్తులను తినరు. 23:19లో ఇవ్వబడిన నియమము అటువంటి ఆచారమునకు ఎటువంటి కారణమును ఇవ్వదు.

ఉపసంహారం: వాగ్దాన భూమిలోనికి ప్రవేశించుట (23:20-33)

ఒడంబడిక పుస్తకమునకు నిర్గమ. 23:20-33 అనునది ఉపసంహరముగా ఉండవచ్చు, దానిలో అదనపు నియమములు ఉండవు. బదులు, ఇది ఇశ్రాయేలు యొక్క వాగ్దాన భూమి వైపున్న కొనసాగింపు ఉద్యమమును, మరియు అంతిమ ప్రవేశమును సూచిస్తుంది. ఈ భాగములో ఇచ్చిన వాగ్దానాలు మరియు బెదిరింపులు ప్రజలు వారి యాత్రను కొనసాగించుచుండగా నమ్మకముగా ఉండాలని కోరుతుంది.

దూత యొక్క నడిపింపు (23:20-23)

[20]ఇదిగో త్రోవలో నిన్ను కాపాడి నేను సిద్ధపరచిన చోటుకు నిన్ను రప్పించుటకు ఒక దూతను నీకు ముందుగా పంపుచున్నాను. [21]ఆయన సన్నిధిని జాగ్రత్తగానుండి ఆయన మాట వినవలెను. ఆయన కోపము రేపవద్దు; మీ అతిక్రమములను ఆయన పరిహరింపడు, నా నామము ఆయనకున్నది. [22]అయితే నీవు ఆయన మాటను జాగ్రత్తగా విని నేను చెప్పినది యావత్తు చేసినయెడల నేను నీ శత్రువులకు శత్రువును నీ విరుధులకు విరోధినై యుందును. [23]ఎట్లనగా నా దూత నీకు ముందుగా వెళ్లుచు, అమోరీయుల హిత్తీయుల పెరిజ్జీయుల కనానీయుల హివ్వీయుల యెబూసీయులను వారున్న చోటుకు నిన్ను రప్పించును, నేను వారిని సంహరించెదను.

వచనములు 20, 21. ఇశ్రాయేలునకు **ముందు దూతను పంపెదనని** దేవుడు వాగ్దానము చేసెను. **మార్గమంతా** ప్రజలకు ఆ దూత **కాపాడి**, మరియు దేవుడు వారికొరకు **సిద్ధపరచిన** స్థలములోకి వారిని **తీసుకొనిరావలెను**. ఇశ్రాయేలు **తన మాటను వినవలెనని** ఆయన ఇశ్రాయేలునకు ఆజ్ఞాపించెను లేదా నిర్దేశించెను. అదనముగా, వారు విధేయత చూపినట్లైతే ఇశ్రాయేలు యొక్క **పాపమును** దేవదూత

పరిహరించును; వారు అవిధేయత చూపినట్లైతే కనీసము అతడు క్షమించడు. ఇశ్రాయేలు **ఆయన ముందు** [వారు] **జాగ్రత్తగా** ఉండవలెను మరియు **ఆయనకు కోపము రేపకుండా, ఆయన మాటను వినవలెను.**

ఈ "దూత" ఎవరు (מַלְאָךְ, *mal'ak*)? *Mal'ak* అను హెబ్రీ పదమునకు సాధారణ అర్థము "దూత" కాబట్టి, ఈ "దూత" యొక్క గుర్తింపునకు అనేక అవకాశాలున్నాయి.

ఒక సాధ్యకత ఏమిటంటే అతడు *మానవ దూత,* లేదా దేవుని ప్రతినిధి అయ్యుండొచ్చు. ఆ "దూత" మొదట మోషే అని మరియు తరువాత యెహోషువ అని కొందరు యూదా వ్యాఖ్యాతలు నమ్ముతున్నారు. ఒక విధముగా, ఇశ్రాయేలు కొరకు కార్యాలు చేయవలెను అని దూత చెప్పిన విధముగా మోషే చేసెను. ఏదేమైనా, వాక్యభాగము ఒక మానవ దూతను సూచిస్తున్నట్లు అనిపించుటలేదు. దూత యొక్క వివరణ మొదట మానవ దూత వలెనె మొదలవుతుంది అని R. Alan Cole గమనించాడు. అయినప్పటికీ. **నా నామము ఆయనకున్నది** అను చెప్పు, 21వ వచనము, "'దూతను' మానవాతీతమైన రంగములో అనువదించినట్లు కనబడుతుంది, ఎందుకనగా దేవుని పేరు అతడు వెల్లడిపరచిన స్వభావముతో సమానముగా ఉన్నది."[12]

రెండవ సాధ్యకత ఏమిటంటే పదము యొక్క మరింత సాధారణ అర్థములో ఒక "దూత" కాబట్టి దూత ఒక *పరలోక జీవి,* అయ్యుండొచ్చు. ఈ సందర్భములో (23:23) మరియు ఇతర సందర్భాలలో (32:34; 33:2) రెండింటిలోనూ ఈ వ్యాఖ్యానము యొక్క స్పష్టమైన అర్థాన్ని అర్థము చేసుకోవచ్చు అను వాస్తవము ఈ దృక్కోణములో ఉన్నది.

మూడవ సాధ్యకత ఏమిటంటే ఈ దూత ఒక *దేవత* అయ్యుండొచ్చు. ఇతర పదాలలో, దేవుని "దూత" దేవున్నే సూచింపవచ్చు. దేవుని "నామము ఆయనకు [ఉన్నది]" అను వాస్తవము ఈ అభిప్రాయమునకు అనుకూలముగా ఉన్నది. స్పష్టముగా, ఈ దూత పాపములను క్షమించగలడు, దానిని దేవుడు మాత్రమే చేయగలడు. అంతేకాకుండా, నిర్గమ. 3లో ఉన్న "దేవుని దూత" నిస్సందేహముగా స్వయముగా దేవుని యొక్క అభివ్యక్తి (3:2, 3 పైన ఉన్న వ్యాఖ్యలు చూడండి). "[దూత] అనునది యెహోవా యొక్క స్వంత వ్యక్తి మరియు సన్నిధి యొక్క విస్తరణ" మరియు "నిర్గమ 1-20 వరకున్న కథను ప్రబలపరచే వాగ్దానము యొక్క పునఃస్థాపన మరియు ఉనికి మూలాంశము యొక్క రుజువు" అని John I. Durham వ్రాసెను.[13]

నాల్గవ, మరింత దగ్గరగా ఉన్న, సాధ్యకత ఏమిటంటే దూత అనునది *నరరూపము దాల్చక ముందు వాక్యము,* దేవుని యొక్క రెండవ వ్యక్తి. ఈ దృక్పథానికి అనుగుణముగా, పాతనిబంధనలో అనేక భాగాలలో, "దేవుని దూత" అనునది ప్రభువుతో మరియు యెహోవా నుండి వేరుగా గుర్తించబడింది అనునది వాస్తవము. అలంటి సాక్ష్యాలను పరిశీలించిన తరువాత, J. Alec Motyer వ్రాసెను,

> దేవునితో సమానముగా మరియు దేవుని నుండి భిన్నమైన వ్యక్తి బైబిలులో ఒకరు మాత్రమే వున్నారు. దేవుని పూర్తి సారంశమును మరియు దైవత్వము యొక్క విశేషాధికారములను విడిచిపెట్టకుండా లేదా దైవిక పవిత్రతను తగ్గించుకొనకుండా,

పాపులతో తనను తాను సర్దుకొని నివసింపగల సామర్థ్యము కలిగినవాడు మరియు దేవుని ఉగ్రతను ధృవీకరిస్తూనే, బయటకు ప్రవహించే కనికరమును గొప్పగా ప్రదర్శించగలవాడు. పాతనిబంధనలో ప్రత్యక్షపరచిన దూత నిజానికి అలాంటివాడు, మరియు, ఫలితముగా, ఈ "అద్వితీయ దూత యొక్క ప్రత్యక్షతలు . . . యేసుక్రీస్తు నరరూపము దాల్చకముందు ఉన్న ప్రదర్శనను అర్థముచేసుకున్నప్పుడు మాత్రమే ప్రశంసించగలము" అని చెప్పుటలో Barton Payne వెనుకాడలేదు.[14]

నిజానికి, ఈ దూతకు సూచన నరరూపము దాల్చకముందున్న వాక్యమైతే, వాక్యము శరీరధారియైన తరువాత మాత్రమే వాస్తవము తెలుస్తుంది (యోహా. 1:1, 14).

దూత దైవమైన (లేదా నరరూపము దాల్చకముందున్న వాక్యము), పరలోక జీవి అయినా, మానవ దూత అయినా సందేశము అనేది ఒకటే. దేవుడు నడిపించును, కాపాడును, మరియు వారిని క్షమించును - మరియు చివరికి వాగ్దాన భూమిని ఇచ్చును అని ఇశ్రాయేలునకు శుభవార్త వచ్చినది. తిరిగి, ఇశ్రాయేలు దూతను గౌరవించవలెను. దూతకు అవిధేయులగుట విపత్తు అని వారు తెలుసుకొనుట అవసరమని "వారి ముందు కావలిగా ఉండుట" అనునది సూచిస్తుంది.

వచనములు 22, 23. అధ్యాయము యొక్క ఈ భాగము వాగ్దానముతో ముగించబడుతుంది: దూత యొక్క మార్గమును ఇశ్రాయేలు నిజముగా అనుసరించినట్లైతే, దేవుడు వారితో కూడా ఉండును. ఆయన [వారి] **శత్రువులకు శత్రువగును**, భూమిలోకి నడిపించును, మరియు అక్కడ నివసించుచున్న - **అమోరీయులను, హిత్తీయులను, పెరిజ్జీయులను, కనానీయులను, హివ్వీయులను, యెబూసీయులను నశింపజేయును** (3:8b పైన ఉన్న వ్యాఖ్యలు చూడుడి).

విగ్రహారాధనకు వ్యతిరేకముగా హెచ్చరిక (23:24)

[24]వారి దేవతలకు సాగిలపడకూడదు, వాటిని పూజింపకూడదు; వారి క్రియలవంటి క్రియలు చేయక వారిని తప్పక నిర్మూలము చేసి, వారి విగ్రహములను బొత్తిగా పగులగొట్టవలెను.

వచనము 24. ఆ కనాను భూ భాగములోని ప్రజలను గూర్చిన చర్చలో, కనానీయుల విగ్రహారాధనలో పాల్గొనడానికి ఇశ్రాయేలును ధర్మశాస్త్రము నిషేధించింది. **వారి దేవతలను పూజింపకూడదని, వారిని సేవింపకూడదని** ఇశ్రాయేలు ఆజ్ఞాపించబడింది; కనానీయులు జీవించినట్లు వారు జీవింపకూడదు. అంతేకాక, వారి విగ్రహములను **నిర్మూలము చేసి** మరియు **వారి పవిత్ర స్తంభాలను ముక్కలుగా పగులగొట్టవలెను.** ఇక్కడ "స్తంభము" (מַצֵּבָה, *matstsebah*) అను పదము ఒక కనాను మందిరమును లేదా ఉన్నత ప్రదేశములో నిటారుగా ఉన్న ఒక రాయిని సూచిస్తుంది. ఎగువ భాగములో తరచూ గుండ్రముగా ఉన్న రతి దైవం, సాధారణముగా మగ దేవుడితో గుర్తించబడింది. ఇటువంటి స్తంభాలు కొన్నిసార్లు పక్కనే ఉన్న చెక్క అషేర స్తంభాలు సంతానోత్పత్తి దేవతని సూచిస్తాయి (34:13; ద్వితీ. 7:5; 12:3; 2 రాజులు 17:10; 18:4; 21:3; 23:14, 15). పాలస్తీనాలో ఈ స్తంభాల యొక్క చాలా

ఉదాహరణలు పురావస్తు శాస్త్రవేత్తలు కనుగొన్నారు.[15]

విధేయత వలన కలిగిన సమృద్ధి దీవెనలు (23:25-31)

**[25]నీ దేవుడైన యెహోవానే సేవింపవలెను, అప్పుడు ఆయన నీ ఆహారమును నీ
పానమును దీవించును. నేను నీ మధ్యనుండి రోగము తొలగించెదను. [26]కడుపు
దిగబడునదియు గొడ్డుదియు నీ దేశములోను ఉండదు. నీ దినముల లెక్క సంపూర్తి
చేసెదను. [27]నన్నుబట్టి మనుష్యులు నీకు భయపడునట్లు చేసెదను. నీవు పోవు
సర్వదేశములవారిని ఓడగొట్టి నీ సమస్త శత్రువులు నీ యెదుటనుండి పారిపోవునట్లు
చేసెదను. [28]మరియు పెద్ద కందిరీగలను నీకు ముందుగా పంపించెదను, అవి నీ
యెదుటనుండి హివ్వీయులను కనానీయులను హిత్తియులను వెళ్లగొట్టును. [29]దేశము
పాడై అడవిమృగములు నీకు విరోధముగా విస్తరింపకుండునట్లు వారిని ఒక్క
సంవత్సరములోనే నీ యెదుటనుండి వెళ్లగొట్టను. [30]నీవు అభివృద్ధిపొంది ఆ దేశమును
స్వాధీనపరచుకొనువరకు క్రమక్రమముగా వారిని నీ యెదుటనుండి వెళ్లగొట్టెదను.
[31]మరియు ఎర్ర సముద్రమునుండి ఫిలిష్తీయుల సముద్రము వరకును అరణ్యమునుండి
నదివరకును నీ పొలిమేరలను ఏర్పరచెదను, ఆ దేశ నివాసులను నీ
చేతికప్పగించెదను. నీవు నీ యెదుటనుండి వారిని వెళ్లగొట్టెదవు.**

వచనములు 25, 26. దేవుని ప్రజలు **ప్రభువును** మాత్రమే **సేవింపవలెను**. వారు చేసినట్లైతే, ఆహారముతో మరియు **పానముతో**, ఆరోగ్యముతో (**రోగము** రాకుండా), సంతానముతో మరియు సత్తువతో (గొడ్డుతనము మరియు గర్భస్రావము అవ్వకుండా), దీర్ఘాయువుతో, మరియు జయముతో వారిని **దీవించెదనని** అతడు వాగ్దానము చేసెను.

వచనములు 27, 28. వారి శత్రువులను **గందరగోళంలోకి త్రోసి**[వేస్తూ], ఇశ్రాయేలునకు **ముందు** దేవుడు [తన] **భయమును** పంపును. ప్రజలను భూమి నుండి బయటకు త్రోసివేయుటకు ఇశ్రాయేలునకు ముందు ఆయన **కందిరీగలను** పంపును. ఈ ప్రకటనలు ఇదే విషయమును సూచిస్తాయా? దేవుని "భయము" అనునది ఐగుప్తునుండి ఇశ్రాయేలు యొక్క దేవుని గొప్ప విడుదల యొక్క నివేదికను సూచింపవచ్చు (15:14-16 చూడండి),[16] వాస్తవానికి, ఇది ఇశ్రాయేలు కనానును జయించుటలో దోహదపడింది (యెహో. 2:8-11). ఇశ్రాయేలీయుల తరుపున దేవుని శక్తివంతమైన ప్రదర్శనలను గూర్చి ఇంకొక విధముగా నివేదికలను "కందిరీగలు" సూచిస్తున్నాయని కొందరు వ్యాఖ్యాతలు నమ్ముతున్నారు. "కందిరీగలు" (צִרְעָה, *tsir'ah*) అను పదము హెబ్రీ బైబిలులో మూడుసార్లు ఉన్నది (23:28; ద్వితీ. 7:20; యెహో. 24:12) మరియు దాని అర్థము అస్పష్టమైనది, "కందిరీగలుగా," "తీవ్ర భయాందోళనగా," "అంటురోగముగా," మరియు "మాంద్యం, నిరుత్సాహముగా" అనువదించబడింది.[17] ఇతరులు "కందిరీగలను" ముందుగా కనాను దేశమునకు వెళ్లి అక్కడ దేశ దళాలను బలహీనపరచిన, ఐగుప్తు సైన్యాల వలె అనువదిస్తారు.[18] R. K. Harrison మంచి వివరణను ఇచ్చియుండవచ్చు. అతడు ఇలా వ్రాసాడు,

> కందిరీగలు . . . వాగ్దాన భూమికి చెందిన స్థానిక నివాసులను నిర్మూలించడంలో తన ప్రజల తరుపున దేవుని అద్భుత జోక్యాన్ని సూచిస్తుంది. కందిరీగ స్టింగ్ తన బాధితుని పక్షవాతానికి గురి చేసివిధముగా, దేవుని దాడి ఎలా కనానీయులను అస్థిరంగా ఉంచుతుందో చూపుటకు ఈ భాగాలలో కందిరీగలను ఒక నాటకీయ అర్థములో ఉపయోగించినట్లు కనబడుతుంది.[19]

ఆసక్తికరముగా, 23వ వచనములో నమోదు చేయబడిన మూడు దేశాలను మాత్రమే 28వ వచనము పేర్కొంటుంది: **హివ్వీయులు**, **కనానీయులు**, **హిత్తీయులు**. నమోదు చేయబడిన మూడు ఒకవేళ భూనివాసులందరి పక్షమున నిలబడవచ్చు. అందువలన, 28వ వచనములో అన్యజనులను తరిమి వేయుట గురించి ఏమి చెప్పలేదు అను వాస్తవమునకు ఎటువంటి ప్రాముఖ్యత లేదు.

వచనములు 29, 30. దేవుడు కనానీయ ప్రజల మీద ఇశ్రాయేలునకు త్వరితమైన జయమును ఇవ్వవలెనని ఒకరు ఆశించియుండవచ్చు. విరుద్ధముగా, ఇశ్రాయేలీయులు భూమిని పూర్తిగా స్వాధీనము చేసుకోకముందే, **ఆ దేశము పాడవకుండా** ఉండులాగున లేదా అడవి **మృగములు ఎక్కువ సంఖ్యలో** అవకుండా ఉండులాగున క్రమముగా **వారిని బయటకు పంపివేయుదునని** దేవుడు చెప్పెను. యెహోషువ గ్రంథము త్వరగా భూమిని జయించిరి అనుదాని గురించి చెప్పుటకు ప్రయత్నించినా, తొలి విజయము తరువాత కూడా, ప్రజలందరూ అణచివేయబడలేదని భూములు కూడా ఆక్రమించబడలేదని, న్యాయాధిపతులు తెలియపరుస్తుంది (న్యాయాధి. 1:27-36).

వచనము 31. దానిని వారు ఆక్రమించుకొనేలా ఆయన చేయగలిగినంత వరకు ఇశ్రాయేలుపై ప్రభావితము చేయుట ప్రయత్నించుట చేత విజయమును గూర్చిన తన సందేశమును దేవుడు ముగించెను. ఇది తూర్పున **ఎర్ర సముద్రము నుండి** (the Gulf of Aqabah[20]), **పశ్చిమాన ఉన్న ఫిలిష్తీయుల** (మధ్యధరా) **సముద్రము**, దక్షిణాన ఉన్న **నిర్జన నుండి**, ఉత్తరాన **యూఫ్రటీసు నది** వరకు విస్తరించింది. "యూఫ్రటీసు" అనునది హెబ్రీ వాక్యభాగములో లేదు కానీ ఆ నది అని తెలియపరచబడుటకు అనువాదకులచే జతపరచబడినది. "ఎప్పుడు బైబిలులో ఉన్న 'నది' అనునది 'మహా నది' అది యూఫ్రటీసు."[21] ఇశ్రాయేలీయుల వృత్తి కాకుండా, "నియంత్రణ, అనునది వాస్తవముగా దావీదు మరియు సొలొమోను యొక్క రాజ్యాల ఎత్తులో యూఫ్రటీసు వరకు విస్తరించింది (1 రాజులు 4:21; 1 దిన. 18:3; 2 దిన. 9:26)."[22]

కనానీయులతో ఒడంబడికలు లేవు (23:32, 33)

> **32నీవు వారితోనైనను వారి దేవతలతోనైనను నిబంధన చేసుకొనవద్దు. నీవు వారి దేవతలను సేవించినయెడల అది నీకు ఉరియగును గనుక 33వారు నీచేత నాకు విరోధముగా పాపము చేయింపకుండునట్లు వారు నీ దేశములో నివసింపకూడదు.**

వచనము 32. అయితే వారి రాజ్యము పెద్దదిగా మారిపోయింది, వారికీ భూమి ఇచ్చిన వారిని ఇశ్రాయేలీయులు మర్చిపోకూడదు మరియు ఆ భూనివాసులతో **లేదా**

వారి దేవతలతో ఒక ఒడంబడికను కూడా చేయకూడదు. ఒడంబడికలను వాటిని చేయు దేశముల యొక్క దేవతలు చూసేవారు అని చెప్పబడుచున్నవి. కాబట్టి, అలాంటి ఒడంబడికలో ఇశ్రాయేలు ప్రవేశించినట్లైతే, వారి కనానీయుల దేవుళ్లను ఒప్పుకొని, ఒడంబడిక చేస్తారు.

వచనము 33. బదులుగా, ఇతర ప్రజలందరినీ వారు ఆ **భూమినుండి** బయటకు త్రోసివేయవలెను - ఎందుకనగా వారు సమాజానికి వ్యతిరేకులో లేదా మానవాళిని ద్వేషించేవారో కాదు కానీ, అక్కడ నివసించిన అన్యమత దేవుళ్లను ఆరాధించుటకు శోధింపబడకుండా ఉండునట్లు. కొంతవరకు, ఈ ఆజ్ఞలను లక్ష్యము చేయుటలో వైఫల్యము మూలముగా చివరికి దేశము యొక్క పతనానికి దారితీసింది.

అన్వయము

చెడు చేయుటకు గుంపును అనుసరించకూడదు (23:2; KJV)

23:1, 2లో చట్టాలు ప్రత్యేకముగా విచారణలను నిర్ధారించుటకు ఉద్దేశించినవి, ఇతర పరిస్థితులకు కూడా ఇది వర్తిస్తుంది. సాధారణముగా, క్రీస్తు శిష్యులు గుడ్డిగా మందను వెంబడించకూడదు, ఎందుకంటే అధిక సంఖ్యాకతను ఒకవేళ తప్పు కావచ్చు (మత్తయి 7:13, 14). వాస్తవమేమిటంటే మతపరమైన నమ్మకము అనునది విస్తృతముగా ఆమోదించబడింది అది లేఖనపరమమైనదని నిరూపించలేరు. "అందరూ దానిని చేస్తున్నారు" అనునది దేనినైనా సరైనదిగా చేయనేరదు అనేది వాస్తవము.

మన శత్రువులు గురించి ఏమిటి? (23:4, 5, 22, 23)

క్రైస్తవులు నీతి జీవితాలను జీవిస్తూ మరియు ఇప్పటికి శత్రువులను కలిగియున్నారని బైబిలు బోధిస్తుంది. యేసుకు శత్రువులు ఉన్నట్టుగానే, పౌలుకు శత్రువులున్నారు. క్రైస్తవులుగా ఈ శత్రువులను గూర్చి మనము ఏమి చేయాలి?

1. శత్రువులను తయారుచేయడం మానుకోవాలి (రోమా. 12:18).
2. మన శత్రువులను ద్వేషించకుండా, ప్రేమించాలి (మత్తయి 5:43-48).
3. మన శత్రువులకు మనము మేలు చేయాలి (నిర్గమ. 23:4, 5; రోమా. 12:20, 21).
4. మన శత్రువులతో సమాధానపడుటకు ప్రయత్నించాలి (మత్తయి 5:23-25).
5. మన శత్రువుల కొరకు ప్రార్థనచేయాలి (మత్తయి 5:44).
6. కొన్నిసార్లు శత్రువులు మనకు చేసేది మంచి కొరకు మలుస్తుంది అని గ్రహించాలి (రోమా 8:28; ఫిలిప్పి. 1:12).
7. మనము నమ్మకముగా ఉంటే, దేవుడు చివరికి మన శత్రువులను ఓడించును అని గుర్తించాలి (నిర్గమ. 23:22, 23; 2 థెస్స. 1:6-9).

మనము ఏమి చేయ*కూడదు*?

1. ఈ శత్రువులను శారీరకముగా ఎదురించకూడదు (మత్తయి 5:38-41).
2. ఏ శత్రువులమీదైనా పగ తీర్చుకొనకూడదు (రోమా. 12:19).
3. మన శత్రువులు పడిపోవులాగున చెడు కోసము ఆశించకూడదు లేదా అది జరిగినప్పుడు సంతోషించకూడదు (యోబు 31:29, 30).
4. ఏ శత్రువులమీదైనా చెడు మాట్లాడకూడదు (మత్తయి 5:22).
5. శత్రువులు మన దేవుని మనము తిరస్కరించులాగున చేయుటకు అనుమతించకూడదు, కానీ బదులు యోసేపు, యోబు, మరియు దానియేలు వంటి ప్రజల ఉదాహరణలను అనుసరించండి.

ఇశ్రాయేలు మరియు వాగ్దాన భూమి (23:20-33)

నిర్గమకాండము యొక్క కథ మొదటి నుండి, అతడు ఆదికాండములో పితరులకు వాగ్దానము చేసినట్లుగా, ఇశ్రాయేలును ఒక భూభాగానికి నడిపించుటకు దేవుడు ఉద్దేశించెను (3:8). నిర్గమ. 23లో, నిబంధన గ్రంథమును ముగిస్తుండగా, భూమిని ఉద్దేశించి రెండు బాధ్యతలను అతడు ఇశ్రాయేలునకు అప్పగించెను.

మొదటిగా, భూమిని తీసికొనుటకు ఇశ్రాయేలునకు బాధ్యత కలదు. వారు దానిని “తీసుకొనుట” అని చెప్పుట తప్పు వాక్యముగా అనిపించవచ్చు, ఎందుకనగా ఈ భాగము వారు భూమిని స్వతంత్రించుకొనుటలో దేవుని యొక్క పాత్రను నొక్కి చెబుతుంది. అతడు వారికొరకు “ఏర్పరచిన” “స్థలములోనికి” వారిని నడిపించుటకు దేవుడు వారికి ముందు తన “దూతను” పంపును (23:20). అప్పుడు ఇశ్రాయేలు శత్రువులకు నేను “శత్రువునని” దేవుడు చెప్పెను (23:22) మరియు భూమి యొక్క నివాసులను అతడు నశింపజేసి మరియు బయటకు పంపివేయుదునని చెప్పెను (23:23, 27-30). అతడు భూమి యొక్క సరిహద్దులను విస్తరింపజేయుదనని ఆయన సూచించెను (23:31). అయినప్పటికీ, ఇశ్రాయేలునకు, దేవుని సహాయముతో, భూమిని తీసుకునే బాధ్యత ఉన్నది. దేవుడు ఇశ్రాయేలునకు కనాను దేశమును ఇచ్చాడు, కానీ వారు ఇంకను “దానిని స్వాధీనపరచుకోవలసియున్నది” అని యెహోషువ పుస్తకము తెలియజేస్తుంది (యెహో. 1:11). వారికి దేవుడు “ఇచ్చిన” దానిని స్వాధీనపరచుకొనుటకు ఇశ్రాయేలు ఎలా పోరాడాలో చెప్పుటకు ఈ గ్రంథము కొనసాగినది.

క్రైస్తవులకు, పరలోకము అనునది “వాగ్దాన భూమి.” యెహోషువ సైన్యము చేసినట్లు మనము కత్తులతో జయించనవసరములేదు. దేవుడు మనకు విజయమును ఇస్తాడు, కానీ మనము మన భాగము చేయవలెను.

రెండవదిగా, భూమి యొక్క భక్తిహీన నివాసులను పారద్రోలుట అనునది ఇశ్రాయేలు యొక్క బాధ్యత. కనానులో నివసించిన వారిని దేవుడు నాశనము చేయును (23:23), గందరగోళములోనికి వారిని త్రోసివేయును (23:27), మరియు వారిని బయటకు పంపివేయుటకు “కందిరీగలను” పంపించెదను (23:28, 29).

"'నీవు వారిని తప్పక నిర్మూలముచేసెదవు,'" అని అతడు ఇశ్రాయేలీయులకు చెప్పెను (23:24). ఇశ్రాయేలీయులు దాడి చేసినప్పుడు దేవుడు వారిని పారిపోవునట్లు చేయును (23:27), మరియు ఇశ్రాయేలు "వారిని బయటకు తరిమివేయవలెను" (23:31-33). ఈ విజయమును ఎలా సాధించారో యెహోషువ గ్రంథము తెలియజేస్తుంది, కానీ ఇశ్రాయేలు దేవుని ఆజ్ఞలను పూర్తిగా అనుసరించలేదని న్యాయాధిపతుల పుస్తకము నొక్కి చెబుతోంది. భూమి నుండి అన్యజనులను తొలగించే పని పూర్తి చేయడంలో వారి వైఫల్యము కారణముగా వారి అంతిమ వినాశనము జరిగింది.

కనానును ఆక్రమించిన అన్యులను దేవుడు బయటకు పారద్రోలి నశింపజేసెను ఎందుకనగా వారు ఆయన శిక్షించు దుష్టులైయున్నారు (ద్వితీ. 9:5). అంతేగాక, వారి అన్యమత ఆచారాలు ఆయన ప్రజలకు ఆధ్యాత్మిక ముప్పును తెచ్చాయి (23:24, 31-33). ఇశ్రాయేలు వారిని బయటకు పారద్రోలుటలో జాతి వివక్షత లేదా జాతి గర్వము ఏ పాత్రా కలిగిలేదు; దేవునిలో ఉన్న విశ్వాసాన్ని ఇశ్రాయేలు కాపాడుకోవడమే ముఖ్య ఉద్దేశం.

కనాను ప్రజలను ఇశ్రాయేలు బయటకు పారద్రోలే అవసరమైయున్నదాన్ని నుండి క్రైస్తవులు ఒక పాఠమును నేర్చుకోవాలా? క్రైస్తవులు లోకములో అందరినుండి ఉపసంహరించుకోవాలి అని బోధించుటకు ఈ భాగమును ఉపయోగించకూడదు. అదే సమయములో, మనము లోకముతో రాజీపడకూడదని అది సూచిస్తుంది. మన చుట్టూనున్న ప్రజలు మనలను ప్రతికూలముగా ప్రభావితము చేయగలరని మనము గుర్తించాలి (1 కొరింథీ. 15:33). అవిశ్వాసులతో పొత్తులు కలుగజేసుకోవటం నిరాకరించుటలో మనము జాగ్రత్తగా ఉండాలి (2 కొరింథీ. 6:14-18).

ముగింపు. ఇశ్రాయేలీయులు "అన్యజనులకు వెలుగై యున్నారు" (యెష. 42:6), అయినప్పటికీ వారు అన్యజనులకు దూరముగా ఉండవలసియుంటుంది. క్రైస్తవులు ఇదేవిధమైన ఒత్తిడిని అనుభవిస్తారు: మనము "లోకములో ఉన్నాము" కానీ "లోకస్తులము" కాదు. మనలను క్రీస్తు నుండి దూరముగా చేయుటకు వారిని అనుమతించకుండా వారు రక్షింపబడులాగున పాపుల దరికి చేరుకొనుట అనునది మన లక్ష్యము. దేవుని సహాయముతో అలంటి నిరుత్సాహకరమైన పని సాధ్యమవుతుంది!

"ఆయన నీ ఆహారమును దీవించును" - ఈ జీవితములోని దీవెనలు

(23:25, 26)

పాత ఒడంబడిక క్రింద ఉన్న ఇశ్రాయేలీయుల జనాంగము వలె నేటి క్రైస్తవులు దేవుని చిత్తము చేసినందుకు భౌతిక దీవెనలు వాగ్దానముగా పొందుకొనుటలేదు. కొన్నిసార్లు మనము బలహీనులము అవుతున్నాము, మరియు కొన్నిసార్లు మన భార్యలు గొడ్డుతనమును లేదా గర్భస్రావము అనుభవిస్తున్నారు. ఏదేమైనా, దేవుడు చేసినట్లుగా, లోకము యొక్క స్వభావమును ఇచ్చింది, క్రైస్తవులు ఈ జీవితములో

అలానే రాబోవు దానిలో దీవెనలు పొందుతారు (మార్కు 10:29, 30). ఎందుకు? ఎందుకనగా క్రైస్తవులు కష్టపడతారు, అధికారమును గౌరవిస్తారు, శాశ్వత సంబంధాలు అభివృద్ధి చేసుకొంటారు, ఆరోగ్యకరమైన గృహాలను నిర్మిస్తారు, వారి దేహములను దేవుని మందిరముగా పరిగణిస్తారు, మరియు దేవునికి వారి బాధలను తెలియజేస్తారు. అల చేయనివారి కన్నా చేసేవారు ఎంతో సుదీర్ఘకాలం మరియు సంతోషకరమైన జీవితాన్ని గడుపుటకు వీలవుతుంది.

సూచనలు

[1]R. Alan Cole, *Exodus: An Introduction and Commentary*, Tyndale Old Testament Commentaries (Downers Grove, Ill.: Inter-Varsity Press, 1973), 177. [2]Umberto Cassuto, *A Commentary on the Book of Exodus*, trans. Israel Abrahams (Jerusalem: Magnes Press, 1997), 299. [3]Ronald F. Youngblood, *Exodus*, Everyman's Bible Commentary (Chicago: Moody Bible Institute, 1983), 107-8. [4]Ibid., 108. [5]Ibid. [6]Ibid. [7]John I. Durham, *Exodus*, Word Biblical Commentary, vol. 3 (Waco, Tex.: Word Books, 1987), 334. [8]C. F. Keil and F. Delitzsch, *The Pentateuch*, vol. 2, trans. James Martin, Biblical Commentary on the Old Testament (Grand Rapids, Mich.: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., n.d.), 149-50. [9]Nahum M. Sarna, *Exodus*, The JPS Torah Commentary (New York: Jewish Publication Society, 1991), 147. [10]Cassuto, 305.

[11]Sarna, 147. [12]Cole, 181. [13]Durham, 335. [14]J. Alec Motyer, *The Message of Exodus*, The Bible Speaks Today (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2005), 51; citing J. Barton Payne, *The Theology of the Old Testament* (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1962), 170. See Walter C. Kaiser, Jr., "Exodus," in *The Expositor's Bible Commentary*, vol. 2, *Genesis-Numbers* (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1990), 446; Wilbur Fields, *Exploring Exodus*, Bible Study Textbook Series (Joplin, Mo.: College Press, 1976), 517. [15]R. K. Harrison, "Pillar," in *The International Standard Bible Encyclopedia*, rev. ed., ed. Geoffrey W. Bromiley (Grand Rapids, Mich.: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1986), 3:870. [16]Peter Enns, *Exodus*, The NIV Application Commentary (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 2000), 472. [17]Ibid. [18]Cole, 183. [19]R. K. Harrison, "Hornet," in *The International Standard Bible Encyclopedia*, rev. ed., ed. Geoffrey W. Bromiley (Grand Rapids, Mich.: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1982), 2:757. (చూడండి యెహో. 10:10; న్యాయాధి. 4:15; 1 సమూ. 5:9, 11; 7:10.) [20]Kaiser, 447. Gulf of Aqabah సినాయి ద్వీపకల్పంలోని తూర్పు వైపున ఉన్న నీటి మజిలీ.

[21]Cole, 184. (చూడండి ఆది. 15:18; ద్వితీ. 1:7; యెహో. 1:4.) [22]Barry J. Beitzel, *The Moody Atlas of Bible Lands* (Chicago: Moody Press, 1985), 10.